

10 BUD PÅ KIRKEGÅRDENS VÆRDIER

af Elob Westergaard, eve@km.dk
Biskop, Ribe Stift

"Kirkegården minder os om livets skrøbelighed, at alting har sin tid."
Gl. Harlev Kirkegård. Foto: Vagn Andersen

"Beplantningen, indretningen af gravstederne, gravstenene med navnetræk og eventuelle symboler, markerer en modstand imod dødens glemsel." Kregme Kirkegård. Foto: Vagn Andersen

Redaktionen har bedt mig skrive om kirkegårdens værdier, og jeg vil her komme med ti bud på disse værdier.

1. Hver eneste kirkegård har værdi, for så vidt den tjener som et sogns og en bys begravelsesplads. Mennesket viser respekt for de døde ved at jordfæste og begrave de døde.
2. Kirkegården minder os om livets skrøbelighed, at alting har sin tid. Kirkegården er et "memento mori"

("husk at du skal dø"). Det gør ikke kirkegården uhyggelig. Tværtimod! Kirkegården holder os fast på livet og tegner et realistisk billede af, hvad det vil sige at være menneske.

3. Kirkegården med dens gravsteder, sten og planter, er at betragte som en stor tak for det liv, vi deler med hinanden. Kirkegården er det sted, hvor savnet og sorgen får et konkret udtryk, og kirkegårdskulturen er tegn på kærlighed og livsfællesskab.

4. Det er værdifuldt, at hver et sogn og hver en by har sin kirkegård, hvor man kan møde de tidligere generationer. Det er godt at gå på kirkegården og blive mindet om sin barndom, om smeden med de store næver og maleren, som spillede trompet. De gamle grave er af betydning, idet de minder os om historien og om, at slægt skal følge slægters gang.
5. Kirkegården møder os med håb. Beplantningen, indretningen af gravstederne, gravstenene med navnetræk og eventuelle symboler, markerer en modstand imod dødens glemsel. Kirkegårdskultur fortæller os både om det dyrebare liv, vi har delt med den afdøde, men den vidner samtidig om, hvordan alting i livet ikke ender med glemsel og mørke. Kirkegårdskultur er fuld af opstandelse.
6. Kirkegårdens træer, planter og buske understreger, at døden ikke får det sidste ord. Kirkegården, hvad enten den har karakter af have, park eller skov minder os om paradiset, om glæde, liv og vækst. Grønt er godt, både for øjne, hjerte og sind. Det er af stor værdi, at kirkegården er en have (hvorfor vi også skylder hinanden at mindske grus arealerne på landets kirkegårde).
7. Det er af stor værdi, at der fortsat er et samspil mellem natur og kultur på kirkegården. En kirkegård er kendetegnet ved, at der er et rigt og varieret samspil mellem kirkegårdens grønne elementer og det konkrete minde over afdøde. En kirkegård må ikke forsvinde i "bare" skov, for så er det ikke længere en kirkegård, men en skov.
8. Det er betydningsfuldt, at kirkegården er et fælles rum. Hvad enten det er kirken eller kommunen, som driver kirkegården, er det vigtigt at man har sans for den betydning, der ligger i, at alle sognets beboere kan ligge på den samme kirkegård. Da fællesskab kræver hensyn og "godt naboskab" er det også værdifuldt, at der er ordensregler på en kirkegård. Ikke rigide regler, men regler, som dem, der kendetegner det samfund, vi lever i.
9. Der ligger desuden en stor værdi i, at der er nogle, som passer kirkegården og er med til at værne om denne have. Det gælder såvel gravere og kirkegårdsledere som kirkegårdsbestyrelser og menighedsråd.
10. Det er endelig af stor værdi, at kirkegården er et fortsat levende sted. Det er af stor betydning, at vi kan gå en tur på kirkegården, møde spor af fortiden og tale med andre, som er på besøg på kirkegården. Vi kan godt blive bedre til at gøre det kendt, hvilket mødested kirkegården er, og at den er et besøg værd. ■

"Kirkegårdens træer, planter og buske understreger, at døden ikke får det sidste ord. Kirkegården, hvad enten den har karakter af have, park eller skov minder os om paradiset, om glæde, liv og vækst." Helsingør Kirkegård. Foto: Vagn Andersen

Biskop Elof Westergaard

Fra Kirkegårdens redaktion ønsker vi Elof et stort tillykke med valget til biskop for Ribe Stift fra 1. juni 2014.

- Elof Westergaard har om nogen øje for kirkegårdenes betydning for det enkelte menneske, for samfundet og for kirken.
- Elof er født i Lemvig i 1962, som søn af sten- og billedhugger Ejgil Westergaard og Bente Westergaard. Dette stenhuggeri har lavet en lang række markante og meget personlige gravsten, som ses på kirkegårdene i store dele af Vestjylland. Elof Westergaard udgav i 2009 bogen "Sten over muld" om stenhuggeriets værker.
- I 1991 blev Elof ordineret til præst, og fik embede i Husby – Sdr. Nissum – Thorsminde pastorat. Også her mærkede man hans interesse for kirkegårde, han indviede således Thorsminde kirkegård i forbindelse med den første urnenedsættelse (se Kirkegården 4/2013).
- 2005-2014 var Elof sognepræst ved Mariehøj kirke i Silkeborg, fra 2009 også provst i Silkeborg provsti.
- Tillidshverv: Elof Westergaard er bl.a. formand for Foreningen for Kirkegårdskultur.

Tekst og foto: Jens Dejgaard Jensen